

Representantforslag 28 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg og Christian Tybring-Gjedde

Dokument 8:28 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen, Øyvind Korsberg og Christian Tybring-Gjedde om fredning av Nasjonalgalleriets Munch-sal

Til Stortinget

Bakgrunn

Regjeringen har i lengre tid gjort det klart at nytt nasjonalmuseum skal oppføres på Vestbanetomten i Oslo, og omfatte Nasjonalgalleriet, Kunstindustrimuseet og Museet for samtidskunst. Debatten omkring denne saken har vist at det er et stort engasjement for nasjonalmuseet, og særlig er det mange meninger knyttet til lokaliseringen av Nasjonalgalleriet. Blant annet har det i norske aviser blitt tatt til orde for å bevare Nasjonalgalleriet siden dette er «tegnet, bygd og utviklet nettopp til det spesielle formål» som et nasjonalgalleri faktisk er. Meningene om hva som er den rette løsningen for Nasjonalgalleriets samlinger i fremtiden er delte, men det som har vist seg som helt tydelig, er at en rekke kvalifiserte personer har ytret seg kritisk til planene om flytting.

Den mest internasjonalt kjente delen av museets samlinger er den man finner i museets Munch-sal. Nasjonalmuseets samling av Edvard Munchs malerier og papirarbeider består av en rekke sentrale verk fra hans kunstnerskap, og flere har påpekt at Munchsalen bør fredes. Flyttes maleriene ut av sin historiske kontekst, utraderes et vesentlig kapittel i norsk kunsthistorie. Salen er et av de få autentiske vitnesbyrd fra Munchs eget liv, og med åpningen i 1937 kunne han selv oppleve sine verk og nyte den anerkjennelse som direktør Jens Thiis' systematiske innkjøp til Nasjonalgalleriet siden 1909 representerte. Innkjøpene

kom i stand etter at Edvard Munchs venner i mars 1909 arrangerte en utstilling med hans verker hos Blomqvist Kunsthandel i Kristiania. Dette skjedde mens Edvard Munch selv var rekonvalesent ved Doktor Jacobsens klinikk i København. Bak utvelgelsen sto Jens Thiis. I ettertid fremstår dette som en redningsaksjon, siden Munch selv planla å sende verkene til Tyskland for salg. Jens Thiis mente imidlertid at det var viktig å beholde maleriene i Norge. Han ville sikre Nasjonalgalleriet fem hovedverk fra utstillingen. Fra Edvard Munch i København kom det telegram om at han var villig til å selge dem for 10 000 kroner hvis staten bestemte seg innen fire dager.

Jens Thiis fikk departementets velsignelse, men motstand ventet fra uventet hold. Maleren Christian Krohg, formann i Bildende Kunstneres Styre, mente at det ikke var mulig på den korte tiden å få samlet den konstituerte innkjøpsjuryen. Utspillet fra Krohg var ren obstruksjon. Ifølge maleren og kunstkritikeren Pola Gauguin, skyldtes dette at kunstnerne ikke så med velvilje på et slikt innkjøp. Dette var første gang Christian Krohg sviktet sin tidligere elev og venn, Edvard Munch. Men direktør Thiis visste råd. Han telegraferte nok en gang til København, og anmodet Munch om å forlenge salgsfristen til innkjøpskomiteen hadde rukket å konstituere seg. Edvard Munch aksepterte, og takket være dette kunne Nasjonalgalleriet for 10 000 kroner sikre seg fem kjente verk; «Aske», «Pubertet», «Dagen derpå», «Franskmannen» og «På verandaen». Jens Thiis sørget også for at samlingen ble ytterligere komplettert gjennom private donasjoner. Over et lengre tidsrom fikk han velge fra kunstsamleren Olaf Schous sentrale samling, deriblant «Skrik», «Det syke barn», «Madonna» og «Pikene på bryggen».

Munch-salen kom i den siste utvidelsen av Nasjonalgalleriet, i forbindelse med 100-årsjubileet 1937. Da Nasjonalgalleriet ble inkorporert i Nasjonalmuse-

et, ble selve bygget ombygd og for en stor del tatt i bruk som en kunsthall for skiftende utstillinger. En del av den gamle kunsten ble hengt opp tematisk i en såkalt basisutstilling. En stor del av den kunsten som tidligere var tilgjengelig for publikum, ble deponert i magasinene, mens nyere, mindre kjente verk ble hengt opp. Endringen vakte sterke reaksjoner, ikke minst det at Munch-salen ble endret til et rom der Munch-bilder og andre bilder fra hans samtid ble hengt sammen. Salen fikk altså et annet innhold fra 2005 til sommeren 2006, men senere er Munch-salen reetablert, og de kjente 1800-tallsmaleriene er igjen fint montert.

Forslagsstillerne har også tidligere tatt til orde for at store norske kunstnere i størst mulig grad må æres ut fra de lokaliteter og forhold som er naturlig. Det kan her bl.a. vises til Dokument 8:81 S (2010–2011), hvor det ble tatt til orde for å etablere kunstnerboligen «Grotten» som et museum til ære for Henrik Wergelands liv og forfatterskap. På samme måte er det naturlig at Munch-salen i det ærverdige Nasjonal-

galleriet fredes, og bevares, som et permanent lokale for Munchs verker. I en tid hvor klassiske gallerier opprustes og står som symboler på nasjoners klassiske kunst, vil det være et tankekors dersom alle forbindelser til denne klassiske kunstinstitusjonen skal brytes her i Norge. Forslagsstillerne mener man bør ta konsekvensen av dette og sikre at Edvard Munchs verker også for fremtiden skal kunne stilles ut i Nasjonalgalleriets Munch-sal.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes derfor følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta initiativ for å sikre en fredning av Nasjonalgalleriets Munch-sal, slik at Edvard Munchs verker også for fremtiden kan stilles ut og besøkes i en sal spesielt bygget for dette formålet.

15. november 2011